

SOSIAALITYÖNTEKIJÖIDEN, SOSIAALIOHJAAJIEN JA LAPSIPERHEIDEN TUEN TARPEET JA SAATU TUKI POIKKEUSOLOISSA

Ida Rantala
Merja Sipola
Sosiaalityön käytäntötutkimus
Helsingin yliopisto
Helmikuu 2021

TUTKIMUKSEN KONTEKSTI

Käytäntötutkimus toteutettiin yhteistyössä tutkijoiden ja Vantaan kaupungin lapsiperheasiakkaiden palvelutarpeen arviointi –yksikön kanssa. Yksikkö muodostuu kolmesta tiimistä, jotka olivat tämän tutkimuksen kohderyhmää.

Tässä tutkimuksessa poikkeusoloilla tarkoitetaan koronaviruksen (COVID-19) aiheuttamaa maailmanlaajuista pandemiaa, joka aiheutti Suomessa monenlaisia muutoksia ihmisten arkeen maaliskuusta 2020 alkaen.

Tutkimusten mukaan (Kaniasty 2020, Özmete ym. 2020) sosiaalinen tuki on kriisioloissa tärkeää ihmisten selviytymisen kannalta. Sosiaalinen tuki on yksilön tietoa siitä, että hänestä välitetään, häntä rakastetaan, häntä arvostetaan ja hän kuuluu johonkin yhteisöön (Goldsmith ym. 2011)

TUTKIMUKSEN TARKOITUS

Tutkimuksen tarkoituksena on saada työntekijänäkökulmasta tietoa, ovatko poikkeusolot vaikuttaneet lapsiperheiden halukkuuteen ottaa vastaan ja saada tukea sekä ovatko poikkeusolot vaikuttaneet työntekijän mahdollisuuksiin antaa tukea ja saada itse tukea työssään. Ajankohtaista tietoa aiheesta tarvitaan, jotta poikkeusolojen seurauksia olisi mahdollista korjata, ja jotta perheille sekä työntekijöille osataan tarjota sopivia tuen muotoja.

AINEISTO JA ANALYYSI

Tutkimusaineisto koostuu kuudesta sosiaalityöntekijän ja sosiaaliohjaajan vastauksesta, jotka kerättiin marras-joulukuussa 2020 Helsingin yliopiston e-lomakkeella. Aineisto analysoitiin teoriaohjaavalla sisällönanalyysillä. Analyysissä tarkastellaan niin lapsiperheiden kuin työntekijöiden tuen tarpeita sosiaalisen tuen teorian näkökulmasta. Tässä tutkimuksessa

sosiaalista tukea tarkastellaan emotionaalisenä, konkreettisenä ja tiedollisena tukena.

TULOKSET

Poikkeusolojen tuomat muutokset vaikuttivat asiakkaana olevien lasten ja heidän perheidensä elämään, mutta myös sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien työntekoon ja työssä jaksamiseen.

Lapsiperheet tarvitsivat konkreettista tukea (taloudellinen apu, kotipalvelu, sosiaaliohjaus, perhetyö), mutta tukimuodoilla on myös vahva emotionaalinen luonne. Työntekijöiden merkittävimpana sosiaalisen tuen muotona korostui emotionaalinen tuki ja sitä antoi oma lähityöyhteisö.

Poikkeusolot ovat kohdelleet perheitä ja yksilöitä eriarvoisesti. Tässä tutkimuksessa nousi esiin huoli teini-ikäisten pahoinvoinnin kasvamisesta.

Työntekijät kokivat etänä tapahtuvan asiakastyön osin toimivaksi, mutta osin myös toimimattomaksi. Etätapaamisissa asiakkaiden kanssa vuorovaikutus koettiin osin puutteellisena, mutta viranomaisyhteistyössä ja tulkkipalveluiden kanssa etätapaamiset koettiin toimivina.

Työntekijät toivoivat yhtenäisiä toimintatapoja eri yhteistyökumppaneiden kanssa sekä sitä, että peruspalvelut olisivat toimintakykyisiä kriisitilanteissakin.

IDEAT KEHITTÄMISEEN

Digitaalisen sosiaalityön kehittäminen.

Olisi hyödyllistä selvittää, mikä tukee ja mikä estää toimivaa vuorovaikutusta asiakkaiden kanssa etätapaamisissa. Lisäksi olisi tarpeen selvittää, voisiko sosiaalityö siirtyä osittain myös nuorten suosimiin sovelluksiin, jolloin voitaisiin vastata paremmin asiakkaiden tarpeisiin ja työntekijöiden huoleen nuorten hyvinvoinnista. Myös digitaaliseen

sosiaalityöhön liittyvien tietoturva-asioiden selvittäminen on tärkeää.

Emotionaalisen tuen antamisen ja saamisen vahvistaminen poikkeusoloissa.

- Lapsiperheiden ja työntekijöiden välillä esim. tapaamalla ulkona, hyödyntämällä digisovelluksia
- Oman työyhteisön sisällä esim. mahdollistamalla kasvokkaiset kokoontumiset
- Oman työyhteisön ja yhteistyötahojen välillä esim. järjestämällä säännöllisesti yhteisiä työtapaamisia, jotta yhteistyökumppanin toiminta tulee tutuksi

Tiedottaminen.

Työntekijöille tarkoitettua tuesta tiedottaminen selkeästi ja kootusti mahdollisissa uusissa kriiseissä, jotka koskettavat laajaa joukkoa työntekijöitä. Tätä toivottiin työterveyshuolloilta ja ylemmältä johdolta.

LÄHTEET

Goldsmith, Daena & Albrecht, Terrance (2011) Social Support, Social Networks and Health. Teoksessa Thompson & Parrott & Nussbaum The Routledge Handbook of Health Communication. Taylor & Francis Group..

Kaniasty, Krzysztof (2020) Social support, interpersonal, and community dynamics following disasters caused by natural hazards. Current Opinion in Psychology 2020, 32: 105-109.

Özmete, E. & Pak, M. (2020). The relationship between anxiety levels and perceived social support during the pandemic of COVID-19 in Turkey. Social work in public health vol. 35 No. 7, 603-616.